

Mobarn

Årsplan, del 2

Felles faglig plattform

Innholdsfortegnelse

1. Innledning
2. Mobarns verdier
3. Styringsdokumenter
 - Sentrale og lokale styringsdokumenter
 - Handlingsplaner
4. Barnehagens formål og innhold
 - Lek og læring, vennskap og felleskap
 - Trygg tilknytning og omsorg
 - Kommunikasjon og språk
5. Barnehagens arbeidsmåter
 - Vurdering, dokumentasjon og barns medvirkning
 - Progresjon
6. Barnehagens fagområder
7. Kvalitetsutvikling i Mobarn
8. Referanser

1. Innledning

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, samt å fremme læring og dannelse som et grunnlag for allsidig utvikling i samarbeid og forståelse med barnas hjem. Denne delen av årsplanen beskriver vårt felles faglige utgangspunkt, og hvordan vi sammen skal jobbe til det beste for barna. Her får dere også et innblikk i hvordan lovens bestemmelser om barnehagens innhold dokumenteres og vurderes i våre barnehager. Årsplanen er utarbeidet med bakgrunn i Rammeplan for barnehagen og er et arbeidsverktøy som alle ansatte i Mobarns barnehager bruker i det pedagogiske arbeidet.

2. Verdigrunnlag

For Mobarn er det viktig at både barn, foreldre og ansatte opplever barnehagene våre som gode steder å være. Ved å være positive rollemodeller for barna, skal vi legge grunnlaget for gode holdninger verdier gjennom det vi gjør i praksis slik at barna blir rustet til å møte framtidige krav og behov på en bærekraftig måte. Alle Mobarns barnehager har et felles verdigrunnlag som skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens arbeid. Vi skal ha et personale med varme hjerter som ser, hører og tolker barnas behov, uavhengig av måten de uttrykker seg på.

3. Styringsdokumenter

Barnehagen har ulike styringsdokumenter som setter forpliktende rammer for vår barnehagevirksomhet.

Sentrale styringsdokumenter er Barnehageloven, Forskrifter til barnehageloven og Barnekonvensjonen. Lokale styringsdokumenter er føringer fra kommunen og planer som er utarbeidet av barnehagen. Det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.

Sentrale styringsdokumenter

- **Lov om barnehager**

Barnehageloven regulerer all barnehagedrift i Norge. Barnehagesektoren styres av denne loven med forskrifter. Barnehageloven er retningsgivende for den daglige driften av barnehagen og for den pedagogiske tilretteleggingen av barns hverdag.

- **Rammeplan for barnehagen**

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver er en viktig forskrift til barnehageloven.

Rammeplanen gir retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver, og gir de ansatte en ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet.

- **FNs konvensjon om barnets rettigheter**

Konvensjonen om barnets rettigheter – Barnerettighetene – er en viktig avtale mellom land som har lovet å beskytte barns rettigheter. Konvensjonen forklarer hvem som regnes som barn, hvilke rettigheter de har, samt myndighetenes ansvar. Alle rettighetene henger sammen, alle er like viktige og ingen av dem kan bli fratatt barna.

Lokale styringsdokumenter

- **Handlingsplan mot mobbing**

Mobarn har nulltoleranse mot mobbing, og skal ha et respektfullt og inkluderende miljø hvor alle barn skal føle seg trygge og ivaretatt både psykisk og fysisk. Mobarns handlingsplan mot mobbing: «*Plan for å fremme et godt psykososialt miljø i Mobarns barnehager*» synliggjør vårt arbeid for forebygging av mobbing, og hvordan våre barnehager arbeider for å skape inkluderende og gode læringsmiljø.

- **Handlings- og beredskapsplan – For forebygging og avdekking av vold og seksuelle overgrep mot barn**

Handlings- og beredskapsplanen er et internt verktøy for alle Mobarn ansatte. Mobarn har gjennom denne planen etablert tiltak for å sikre barns trygghet og sikkerhet, og gi våre ansatte verktøy for å forebygge og oppdage vold og seksuelle overgrep mot barn.

Mobarn har ansatte som:

- har gjort seg kjent med barnehagens styringsdokumenter
- har kompetanse til å omsette artikkelene i barnekonvensjonen til praksis
- begrunner de pedagogiske valgene som gjøres med utgangspunkt i barns rettigheter
- støtter barns rett til perspektiver og ivaretar barns autonomi
- viser tillit til barns autonomi slik at barnets rett til medvirkning oppleves reell

Lenker til lover og planer:

[Lov om barnehager](#)

[Rammeplan for barnehagen](#)

[Barnekonvensjonen](#)

[Mobarns interne planer](#)

[Mobarns verdigrunnlag](#)

4. Barnehagens formål og innhold

Barnehagen skal ivareta barns behov for lek, og fremme vennskap og felleskap

Barn lærer og utvikler fysiske og sosiale ferdigheter gjennom lek. Lek er ikke bare barns naturlige måte å være på, men er grobunn for barns læring og danning. Å kunne få muligheten til å leke med sine venner, samt å kunne dele opplevelser sammen med andre, er viktige faktorer for å ha en opplevelse av å ha et godt liv.

Barnehagen skal danne fundamentet til den fremtidige læringen som skjer når barna blir eldre, og gjennom leken skjer viktige dannelsesprosesser. Erfaringene barna gjør når de opplever trygghet til å utfolde seg, prøve ut nye ting, teste grenser, utforske og erfare gjennom leken, bidrar til å hjelpe barna til å forstå seg selv og omgås andre. Mobarns ansatte skal derfor ha god kunnskap om hvordan vi på best mulig måte kan bidra til at barn opplever trivsel og trygghet gjennom lek. Leken gir muligheter for å skape og gi mening for barnet, og den lar barn leve ut opplevelser og inntrykk, spille roller og kjenne på alle følelser man har.

Barn har en indre motivasjon og drivkraft i leken som gir dem ideer, fantasier og innfall til å leke det som gir mening for dem. Samtidig trenger også leken næring for å utvikle seg. Gode lekemiljøer for barn handler ikke bare om hvilket utvalg som finnes av leker og materialer, men også om hvordan disse er fremstilt. Barns lek og lekemiljø er viktig for deres utvikling og vi jobber derfor for å ha fleksible, varierte, og inspirerende lekemiljøer for alle barn i våre barnehager.

Mobarn har ansatte som:

- har kunnskap om barns rett til lek, lekens betydning og lekens egenverdi
- organiserer dagen slik at barna kan sette i gang, styre og strukturere leken sin selv
- skaper fysiske miljøer der kunnskapen om lek gjenspeiles
- organiserer rom, leker og materialer slik at de inviterer til lek
- anerkjenner og deltar i barns lek på en støttende og utforskende måte
- samarbeider godt med kollegaer og foreldre
- inkluderer og verdsetter mangfoldet i barnehagen

Barnehagen skal fremme en trygg tilknytning, og ivareta barns behov for omsorg

Mobarn jobber for at våre barnehager skal ha et psykisk helsefremmende leke- og lærings miljø for alle barn. Det er vårt ansvar å tilrettelegge for omsorgsfulle relasjoner både mellom ansatte og barn, og barna imellom. En forutsetning for et godt psykososialt miljø er å tilrettelegge for situasjoner som skaper en trygg tilknytning mellom barn og ansatte, samt å møte barnets behov for omsorg. Ved å tilrettelegge for trygge og omsorgsfulle relasjoner legger vi grunnlaget for å gi barna opplevelser av trivsel, glede og mestring i hverdagen.

I barnehagen skal barna få gode opplevelser med å leke, lære, utvikle seg, samt å etablere og utvikle vennsksrelasjoner. For å lykkes med det må tryggheten og tilknytningen til de ansatte, og i barnegruppen, være etablert. Nettopp derfor er relasjonsbygging og etablering av trygge tilknytningssituasjoner det viktigste vi starter med når barna begynner i barnehagen.

I Mobarn har leken en sentral plass i hverdagen, og vi jobber for å ha engasjerte og kompetente ansatte som anerkjenner og deltar i barnas lek. Gjennom å være til stede i barnas lek og møte barnas behov, bidrar vi til å gi barna et godt grunnlag for å danne trygghet og gode relasjoner til ansatte og felleskapet som de er en del av. Vi skal, sammen med barna, skape gode opplevelser, dele gleder og sorger og gi barna mestringsopplevelser. Samtidig skal vi møte barnas følelser med omsorg og nærhet. Vi skal ha ansatte som er tilgjengelig for barna når de har behov for en trygg favn, trøst når barnet har behov for det og veiledning når det oppstår utfordrende situasjoner.

Mobarn har ansatte som:

- søker kunnskap om barns utvikling og behov
- er sensitive, responderende og tilgjengelige i samspill med barn
- har en bevissthet rundt begrepet mentalisering og sin egen mentaliseringsevne
- følger barnets initiativ, og er inntonet på barnets behov
- jobber systematisk med observasjon og kan beskrive samspillsekvenser faglig og objektivt

Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk, og ha et levende språkmiljø i barnehagen

Språk kommer i mange former og er under konstant utvikling. Språket bruker vi hver dag og i de fleste situasjoner. For å tilrettelegge for en god språkutvikling jobber vi i Mobarn for å ha et levende og variert språkmiljø. Barna skal få oppleve glede og mestring ved å bruke språket sitt uansett alder, nasjonalitet og utvikling. Et levende språkmiljø er et språkmiljø som endrer seg i takt med barnas utvikling, interesser og behov. Vi skal ha et miljø der vi leser bøker, synger, hører på musikk og har lyttende samtaler med barna både ute og inne. I tillegg har barnehagene et mangfold av nasjonaliteter med ulike språk og kulturer som er en berikelse for barnas språkmiljø. Gjennom å løfte frem det flerspråklige og flerkulturelle i hverdagen, skaper vi nysgjerrighet og en bredere språklig og kulturell forståelse blant barna, foreldre og ansatte. Samtidig bidrar vi til å støtte barna til å bruke sitt eget morsmål i barnehagen og utvikle stolthet over egen kulturell tilhørighet.

Barna har en stor språklig utvikling gjennom barnehagetiden, og leken er den viktigste arenaen for denne utviklingen. Gjennom lek får barna bruke språket på sine egne premisser, de får testet ord og setninger og etablert relasjoner og vennskap. Barna starter tidlig med smil, øyekontakt og latter. Rundt 1 årsalderen er kroppsspråket det viktigste kommunikasjonsverktøyet barna har. I 2-3 årsalderen går de over til en mer verbal lek der 2-3 ords setninger tas i bruk og begrepsrepertoaret utvides. Rundt 4 årsalderen er språket en sentral del av leken der barna kommuniserer med et vidt ordforråd og de kan bruke lengre setninger. Flere av barna begynner også i denne alderen å vise interesse for tall og bokstaver, og vil også kunne oppleve å havne i konflikter med hverandre. Da er et rikt språk godt å ha slik at man får satt ord på følelser og uenighetene og finne gode løsninger sammen.

Mobarn har ansatte som:

- skaper gode språkmiljøer for alle barn
- er lyttende, anerkjennende og oppfordrer barna til å bruke sitt eget språk
- tilrettelegger for et flerspråklig miljø
- er gode rollemodeller og bevisste på hvordan de kommuniserer
- har kunnskap om ASK og hvordan dette brukes
- leser bøker og synger sammen med barna
- er bevisste på at barn har mange uttrykksformer

5. Arbeidsmåter

Vurdering, dokumentasjon og barns medvirkning

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Pedagogisk dokumentasjon er en arbeidsmåte som handler om å gjøre pedagogisk arbeid synlig og åpen for tolkning, dialog, diskusjon og

innsikt. Dokumentasjon av barnehagens praksis blir til pedagogisk dokumentasjon når personalet og barna reflekterer over og diskuterer den. Det skal også gjenspeiles i barnehagens fysiske miljø hva barna er opptatt av og hvilke temaer som jobbes med. Pedagogisk dokumentasjon skal være fremtidsrettet og ha en betydning for vårt videre arbeid.

Felles faglige refleksjoner over det pedagogiske arbeidet gir personalet et utgangspunkt for videre planlegging og gjennomføring. Å reflektere handler om å undersøke og tenke gjennom ulike sider ved egne og andres handlinger, holdninger og idéer, og bidrar til å utvikle innsikt, kunnskap, forståelse, holdninger og ferdigheter. Dokumentasjon av barnehagens arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Gjør vi valg på bakgrunn av faglige refleksjoner, og endrer handlinger og innhold, vil pedagogisk dokumentasjon bidra til å utvikle og forbedre det pedagogiske arbeidet til å skape bedre dager for barna.

Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert. Arbeidsmåtene skal bidra til å skape engasjement, interesse og motivasjon, og gir mulighet for å tilføre nye erfaringer og opplevelser i barnehagen.

Mobarn har ansatte som:

- tar i bruk varierte arbeidsmåter som tilpasses enkeltbarn og barnegruppen
- introduserer varierte og interessante impulser for barna
- skaper inkluderende fellesskap der barna er meningsfulle deltagere og bidragsyttere
- jobber aktivt med pedagogisk dokumentasjon for videre utvikling av prosessene

Progresjon

Å leke er en helt grunnleggende måte for mennesker å lære seg å leve i verden på. Barn er i samspill med omgivelsene allerede før de er født, og etter hvert som man vokser til utvikler dette samspillet seg til ulike typer lek og måter å forstå omgivelsene på. Barn lærer gjennom lek, og vi bruker progresjon i lek som et utgangspunkt når vi ser på barnas utvikling. Det er store ulikheter på hvordan barna leker når de kommer i barnehagen som 1 åringer, og frem til de tilbringer sitt siste år i barnehagen. Det er barnehagens personale som skal legge til rette for at barna får være i stimulerende miljø som gjør at alle får tid og rom til å utvikle leken sin.

Leken 1-3 år:

1 og 2 åringene kommuniserer gjennom kroppen og er kroppslige i sin lek. De skal lære å stå, gå og løpe, og de trenger derfor plass til å røre på seg. De imiterer og hermer etter hverandre, og er mer opptatt av å rive ned enn de er av å sette opp. De fyller, frakter og tømmer baller, klosser og andre gjenstander rundt omkring. De bruker kroppen og sansene for å lære og erfare, og har derfor behov for leker og utstyr i flere ulike former, farger, og materialer.

Ved 2 årsalder oppstår mer samspill og utprøving ved å f.eks. "leke-spise", putte klosser i puttekasser og lignende, samtidig som at måten barna leker på endres. Fra å leke mest ved siden av hverandre, utvikler nå leken seg til å leke mer sammen. Det å gå fra "jeg" til "vi" kan også medføre noen utfordringer og uenigheter, og det er da man kan gjøre seg erfaringer med å måtte tåle motstand, og at andre barn kan ha ulike behov og følelser enn seg selv.

Ansatte som jobber tett på barn må ha god kunnskap om barns utvikling for å være den trygghetspersonen barna trenger gjennom disse dannelsesprosessene. Det er derfor også viktig at lekemiljøene oppleves som oversiktlige og trygge slik at små grupper med barn, sammen med en eller flere ansatte, kan etablere sin egen lek i avskjermede områder.

Leken 3-6 år:

I 3 årsalderen krever lekemiljøene andre typer materialer enn hos de yngste barna, men 3 åringene trenger fortsatt god plass til å røre på seg. Det er nå de for eksempel begynner å bygge hytter, kle seg ut og bygge togbane. De beveger seg ofte "hit- og- dit" i sin lek, og trenger derfor både rom og tid for å kunne gjøre nettopp dette. Dette er en tid der vennsrelasjonene mellom barna baserer seg på sterkere følelsesmessige bånd der de i større grad ønsker å leke sammen to og to. Dette krever sensitive og tilstedeværende voksne som jobber for å skape en varm og inkluderende kultur i barnegruppen. Vi skal verne om vennsrelasjoner og samtidig legge til rette for et læringsfellesskap der barna opplever å få bidra både i sin egen og andres læring.

Ved 4 årsalder utvikler konstruksjonsleken seg fra å bygge med store gjenstander, til å for eksempel bygge med lego og små klosser. Rolleleken blomstrer opp, og barna leker i større grad med innslag fra virkeligheten. Har barnet vært hos tannlegen, så lekes det også tannlege i barnehagen. Personalets oppgave er å sørge for å tilby leker og materialer som gir næring til de leketemaene som barna er opptatt av. Dette er også en alder der man leker ut følelser gjennom dukker og bamser, og personalet skal være tett på for å fange opp, støtte og anerkjenne barnas følelser. Pedagogiske leker som stimulerer kreativiteten, inspirerer og oppmuntrer fantasien blir viktige her. Også ekte rekvisitter hentet fra virkeligheten er populært i denne alderen, f.eks. koffert, hatter, bandasjer, stetoskop, kasseroller, sko, telefoner og lignende.

5 åringens lekekompetanse er mer kompleks, tempoet er høyt, de har god kontroll på kroppen sin og de kan gjøre flere ting samtidig. De er ofte opptatt av hva som er rett og galt, og de har behov for å verne om det de holder på med. De vil f.eks. sette legobilen på hyllen i stedet for at den ryddes bort før måltidet og blir ødelagt. Lekekompetansen i denne alderen utvikler seg raskt, og de trenger ofte mer og varierte materialer som de kan utvide leken sin med. Her må lekemiljøene være fleksible og i bevegelse sammen med barna slik at barna kan skape sine egne møteplasser og lage den leken som gir mening for dem. I denne alderen begynner barna også å få en større forståelse for felles verdier og normer, og at dette er viktig for fellesskapet, både i og utenfor barnehagen.

5. Barnehagens fagområder

Barnehagens fagområder er noe det jobber tverrfaglig med. Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt, og områdene blir innlemmet i hverandre både gjennom prosjektarbeid og i forbindelse med hverdagsaktiviteter. I Mobarn skal alt arbeid med fagområdene ta utgangspunkt i barnas lek og være preget av barns rett til medvirkning.

6. Kvalitetsutvikling i Mobarn

Mobarn sine barnehager har som mål å ha høy kvalitet. Personalet og deres kompetanse er barnehagens viktigste ressurs og en forutsetning for at barnehagen skal være en god arena for omsorg, lek, dannelse og læring. Vi er derfor opptatt av å sikre at barnehagene har ansatte med god og relevant kompetanse, og at vi stadig er i utvikling. Vårt felles mål om å ha psykisk helsefremmende miljøer i alle våre barnehager er en viktig del av kvalitetssatsningen i Mobarn. For å kunne oppfylle vår visjon, Mobarn- beste sted å være, leke og lære, skal vi møte alle barn med tillit og respekt der de opplever at de er verdifulle mennesker og en del av et felleskap.

**Mobarn- beste sted å være,
leke og lære**

Referanser:

Melvold, L. (2019) *Barn er budbringere*. Oslo: Kommuneforlaget

Brantzæg I., Torsteinson S., Øiestad G. (2013) *Se barnet innenfra*. Oslo: Kunnskapsforlaget

Kunnskapsdepartementet. (2017) *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*

Barnehageloven. (2006) Lov om barnehager (LOV-2005-06-17-64)

Regjeringen.no (2024). *Kvalitet i barnehagen*. Hentet fra [Kvalitet i barnehagen - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Regjeringen.no (2022). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*. Hentet fra [FNs konvensjon om barnets rettigheter - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)